

تۈرك تىلىدىن ئاساس

تۈرك تىلىدىن ئاساس

TEMEL

TÜRKÇE

1.DERS

ALFABE

تۈرك تىلى ئېلىپبەسى

ھەرپلەر	ئوقۇلۇشى	سېلىشتۇرما	ھەرپلەر	ئوقۇلۇشى	سېلىشتۇرما
A a	a	ئا	M m	me	م
B b	be	ب	N n	ne	ن
C c	ce	ج	O o	o	ئو
Ç ç	çe	چ	Ö ö	ö	ئۆ
D d	de	د	P p	pe	پ
E e	e	ئە	R r	re	ر
F f	fe	ف	S s	se	س
G g	ge	گ	Ş ş	ş	ش
Ğ ğ	yumuşak g	غ	T t	te	ت
H h	he	ھ	U u	u	ئۇ
İ i	i	ئى	Ü ü	ü	ئۈ
I ı	ı	ئې	V v	ve	ۋ
J j	je	ژ	Y y	ye	ي
K k	ke	ك	Z z	ze	ز
L l	le	ل			

CÜMLE BİÇİMLERİ

جۈملە شەكىللىرى

Bu / Şu / O

kim/kimdir?

كىم ؟

بۇ / شۇ / ئۇ

Bu kim ?

Bu Aslan.

Bu kim ?

Bu Ayşe.

Bu kimdir ?

Bu doktordur.

Bu kimdir ?

Bu öğretmendir.

Şu kim ?

Şu Gülay.

Şu kim ?

Şu Erdoğan.

Şu kimdir ?

Şu müdürdür.

Şu kimdir ?

Şu yazardir.

O kim ?

O Murat.

O kim ?

O öğrenci.

O kimdir ?

O hocadir.

O kimdir ?

O Bülenttir

Bu / Şu / O

ne/nedir?

نېمە ؟

بۇ / شۇ / ئۇ

Bu ne?

Bu saat.

Bu ne ?

Bu araba

Şu ne ?

O nedir ?

Şu ev.

Şu kapı.

Şu ne ?

O çiçek.

O ne ?

O halı.

O ne ?

Bu kitaptır.

Bu nedir?

Bu kalemdir.

Bu nedir?

Şu dershanedir.

Şu nedir?

Şu masadır.

Şu nedir?

O penceredir.

O nedir ?

O sandalyedir

.....değil(dir).

. ئەمەس

Bu Ahmet değil(dir).

Bu kitap değil(dir).

Şu Gülay değil(dir).

Şu pencere değil(dir).

O öğretmen değil(dir).

O ev değil(dir).

Bu / Şu / Omı/dır ?

بۇ / شۇ / ئۇ.....مۇ؟

Evet,..... .

.، ھەئە

Hayır,.....değil/değildir.

.، ئەمەس .

Bu kitap mı?	Evet (kitap)
Şu sandalye midir?	Hayır,(sandalye değildir) masadır.
İstanbul güzel mi?	Evet, İstanbul güzeldir.
O adam hoca mıdır?	Evet, O adam hocadır.
Bu adam memur mudur?	Hayır, bu adam memur değildir.

.....değilmi? ئەمەسمۇ؟.....

Hayır,değil. . ياق، ئەمەس .

Şu teyp değilmi?	Hayır, o teyp değildir.
O video kaset değilmi?	Hayır, o video kaset değildir.
Bu türkçe dergi değilmi?	Hayır, bu Türkçe dergi değil, Uyğurça dergidir.
Bu çiçek güzel değilmi?	Hayır, güzel değildir.

KONUŞMA

سۆھبەت

Merhaba

Aslan : Merhaba! (Günaydın, İyi günler, İyi akşamlar)

Ayşe : Merhaba! (Günaydın, İyi günler, İyi akşamlar)

Aslan : Benim adım Aslan, sizin adınız ne?

Ayşe : (Benim adım) Ayşe.

Aslan : Memnun oldum.

Ayşe : Bende memnun oldum.

Nasılsınız?

Murat : Aaa, Gamze hanım merhaba!

Gamze: Merhaba Murat Bey.

Murat : Nasılsınız?

Gamze: İyiyim, teşekkür ederim. Siz nasılsınız?

Murat: Teşekkürler, ben de iyiyim.

YENİ SÖZLER

1. ders	دەرس
2. metin	تېكىست، مەتن
3. alfebe	ئېلىپبە
4. cümle(tümce)	جۈملە
5. biçim	شەكىل، قېلىپ
6. bu	بۇ
7. şu	شۇ
8. o	ئۇ
9. kim	كىم
10. ne	نەمە
11. Aslan	ئاسلان

12. Ayşe	ئايشە
13. Ahmet	ئەھمەت
12. doktor	دوختۇر، دوكتور
13. öğretmen	ئوقۇتقۇچى
14. Gülay	گۈلئاي
15. müdür	مۇدىر
16. Erdoğan	ئەردوغان
17. yazar	يازغۇچى
18. Murat	مۇرات
19. öğrenci	ئوقۇغۇچى
20. hoca	مۇئەللىم، خوجا، ئەپەندى
21. Bülent	بۈلەنت
22. saat	سائەت، ۋاقىت
23. araba	ماشىنا، ھارۋا
24. ev	ئۆي
25. kapı	ئىشىك، دەرۋازا
26. halı	گىلەم
27. çiçek	چىچەك، گۈل
28. kitap	كىتاپ
29. kalem	قەلەم
30. derslane	دەرسخانا
31. masa	ئۈستەل، شىرە
32. pencere	دەرىزە، پەنجىرە

33. sandalye ئورۇندۇق
34. değil ئەمەس
35. eyet ھەئە
36. hayır ياق
37. adam ئادەم، ئەرت كىشى
38. memur مەمۇرى خادىم
39. İstanbul ئىستانبۇل
40. güzel گۈزەل، ياخشى
41. teyp ئۇنئالغۇ
42. video kaset سىنئالغۇ لېنتىسى
43. dergi ژورنال
44. Türkçe تۈركچە
45. Uyğurça ئۇيغۇرچە
46. ad ئىسىم، ئات، نام
52. merhaba مەرھابا، ياخشىمۇسىز
53. günaydın ياخشىمۇسىز، خەيرلىك كۈنلەر
54. iyi günler ياخشىمۇسىز، خەيرلىك كۈنلەر
55. iyi akşamlar خەيرلىك ئاخشام
56. memnun oldum خوشال بولدۇم، مەمنۇن بولدۇم

DİLBİLGİSİ

گرامماتىكا (تىل بىلگىسى)

1. تۈرك تىلىدا 29 تاۋۇش بار بۇلۇپ ، سەككىز سوزۇق تاۋۇش ، 21 ئۈزۈك تاۋۇشتىن تەركىپ تاپقان .

(1) سوزۇق تاۋۇشلار (ünlüler)

تۈرك تىلىدىكى سوزۇق تاۋۇشلار $a, e, ı, i, o, ö, u, ü$ لار بولۇپ ، بۇلار ئالتە تۈرگە بولىنىدۇ .

$a, ı, o, u$	kalın ünlüler	توم سوزۇق تاۋۇش
$e, i, ö, ü$	İnce ünlüler	ئىنچىكە سوزۇق تاۋۇش
$e, a, ı, i$	Düz ünlüler	تۈز سوزۇق تاۋۇش
$o, ö, u, ü$	Yuvarlak ünlülüler	يۇمۇلاق سوزۇق تاۋۇش
$a, e, o, ö$	Geniş ünlüler	كەڭ سوزۇق تاۋۇش
$ı, i, u, ü$	Dar ünlüler	تار سوزۇق تاۋۇشلار

جەدۋەل ئارقىلىق ئىپادىلىسەك:

	Düz		Yuvarlak	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Kalın	<i>a</i>	<i>ı</i>	<i>o</i>	<i>u</i>
İnce	<i>e</i>	<i>i</i>	<i>ö</i>	<i>ü</i>

تۈرك تىلىدا كۆپ بوغۇملۇق سۆزلەردىكى سوزۇق تاۋۇشلار توم - ئىنچىكىلىك ، تۈز - يۇمۇلاقلىق ،

كەڭ - تارلىق جەھەتتىن ئۆزئارا ماسلىشىدۇ .

بىر سۆزنىڭ بىرىنچى بوغۇمىدىكى سوزۇق تاۋۇش توم سوزۇق تاۋۇش بولسا كىيىنكى بوغۇملاردىكى سوزۇق تاۋۇشلارمۇ توم سوزۇق تاۋۇش بولىدۇ. بىرىنچى بوغۇمىدىكى سوزۇق تاۋۇش ئىنچىكە سوزۇق تاۋۇش بولسا كىيىنكى بوغۇملاردىكى سوزۇق تاۋۇشلارمۇ ئىنچىكە سوزۇق تاۋۇش بولىدۇ.

يەنى : $a, ı, o, u \rightarrow a, ı, o, u$

$kıyılarımız, kalabalık, boyunduruk, dudak, soğuk$

$e, i, ö, ü \Rightarrow e, i, ö, ü$

$pencereler, köşeden, gözlük, beşik, hemşire$

سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ بۇ خىل ماسلىشىش قائىدىسىنى تېخىمۇ تەپسىلىي بايان قىلساق تۆۋەندىكى جەدۋەلدىكىدەك بولىدۇ.

$a \rightarrow a, ı$ (<i>bakar, ahr</i>)	$o \rightarrow u, a$ (<i>omuz, oya</i>)
$e \rightarrow e, i$ (<i>geçer, gelir</i>)	$ö \rightarrow ü, e$ (<i>ölçü, ördek</i>)
$ı \rightarrow ı, a$ (<i>kılıç, kısa</i>)	$u \rightarrow u, a$ (<i>uzun, uzak</i>)
$i \rightarrow i, e$ (<i>ilik, ince</i>)	$ü \rightarrow ü, e$ (<i>ütü, ürkek</i>)

ئەمما بارلىق سۆزلەر بۇ قائىدىگە چۈشۈرۈۋەرمەيدۇ. قىسمەن سۆزلەر ۋە چەت تىللاردىن قوبۇل قىلىنغان سۆزلەر بۇ قائىدىگە چۈشمەيدۇ. يەنى :

دېققەت

Uyarı

Anne, kardeş, pehlivan, selam, tiyatro, ziyaret. doktor, kabul, kitap, mühim, müzik, profesör, radyo

(2) ئۈزۈك تاۋۇشلار (ünsüzler)

تۈرك تىلىدىكى ئۈزۈك تاۋۇشلار $b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n,$

$p, r, s, ş, t, v, y, z$ لار بولۇپ ، بۇلار ئىككى تۈرگە بۆلىنىدۇ.

جاراڭسىز ئۈزۈك تاۋۇشلار yumuşak ünsüzler

$b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z$

جاراڭلىق ئۈزۈك تاۋۇشلار sert ünsüzler

$ç, f, h, k, p, s, ş, t$

تۈرك تىلىدىكى ئۈزۈك تاۋۇشلاردا جاراڭلىق ئۈزۈك تاۋۇشلارنىڭ جاراڭسىزلىشىشى، تاۋۇش

ئالمىشىشى قاتارلىق ئەھۋاللار بار.

تاۋۇشلىرى بىلەن ئاخىرلاشقان سۆزدىن كىيىن سوزۇق تاۋۇش بىلەن $p, ç, t, k$

باشلانغان قوشۇمچە كەلسە $b, c, d, ğ$ تاۋۇشلىرىغا ئالمىشىدۇ.

$p \rightarrow b$ $ç \rightarrow c$

$t \rightarrow d$ $k \rightarrow g, ğ$

kelep → kelebi; ağaç → ağacı ; kazanç → kazancı; kanat →

kanadı; başak → başağı; çocuk → çocuğu,

ئەمما خاس ئىسىملاردا ۋە بىر قىسىم سۆزلەردە بۇ خىل ئالمىشىش ئەھۋالى بولمايدۇ.

Ahmet'e , Buket'e , başkent-e, süt-e, millet-e , tok-u

2. تۈرك تىلىدىكى تاۋۇشلارنىڭ تەلەپپۇزى ئۇيغۇر تىلىدىكىگە ئاساسەن ئوخشايدۇ. E تاۋۇشى ئۇيغۇر

تىلىدىكى ئە بىلەن ئې نىڭ ئارىلىقىدا تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. I تاۋۇشى ئې بىلەن ئى نىڭ ئارىلىقىدا

تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. ğ تاۋۇشى گ بىلەن غ نىڭ ئارىلىقىدا بوش تەلەپپۇز قىلىنىدۇ، ئادەتتە تەلەپپۇز

قىلىنمىغاندەك بىلىنىدۇ ئەمما يېزىقتا قىسقارتىلمايدۇ. ئۇيغۇر تىلىدىكى خ ، ق ، ك تاۋۇشلىرى (قىسىمەن

جايلارنىڭ شۇبلىرىنى ھىساپقا ئالمىغاندا) تۈرك تىلىدا يوق.

3. تۈرك تىلىدىكى ئىسىملارنىڭ 3 - شەخستە كەلگەن خەۋەرلىك قوشۇمچىلىرى
- dır, - dir, - dur, - dür, - tır, - tir, - tur, - tür
باشقا ئادەتتىكى ۋاقتلاردا ۋە ئېغىز تىلىدا ئانچە قوللىنىلمايدۇ. مەسىلەن:

Bu masadır. → Bumasa

3. سوراق ئۆلانمىسى **mi** ئالدىنقى بوغۇمدىكى سوزۇق تاۋۇشلارغا ئاساسەن تۆت خىل
ئۆزگۈرىدۇ. تۈپ سۆزدىن ئايرىپ يېزىلىدۇ. سوراق ئۆلانمىسىدىن كىيىن كەلگەن قوشۇمچىلار بىلەن
ئۆلانمىغا قوشۇپ يېزىلىدۇ.

a - ı → mı? e - i → mi ?

o - u → mu? ö - ü → mü ?

araba mı? Halı mı? Hemşire mi? Silgi mi?

yol mu? uzun mu? söz mü? gözlük mü?

çocuk muyum? gelecek miydi? güler misin?

4. چوڭ ھەرپلەرنىڭ قوللۇنىلىشى

(1) جۈملە بېشىدا :

Okul açıldı.

(2) خاس ئىسىملاردا:

Bugün Ali ile Ayşe Ankara'ya gitti.

(3) ماۋزۇلاردا:

“Anne Ve Çocuk” başlıklı yazı çok güzeldi.

(4) قىسقارتىلما سۆزلەردە:

T.C (Türkiye Cumhuriyeti)

AB (Avrupa Birliđi)

TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi)

5. سۆز تۈركۈملىرى . Kelime Çeşidi

تۈركچىدە سۆزلەر بىرقانچە تۈركۈمگە بۆلىنىدۇ.

1. ad (isim) ئىسىم

ئىسىملار ئادەم ۋە شەيئىلەرنىڭ نامىنى بىلدۈرۈپ كىلىدىغان سۆزلەرنى كۆرسىتىدۇ.

مەسىلەن: **dersane** (دەرسخانا) ، **pencere** (دەرىزە) ، **Mustapa** (مۇستاپا) ، **Ankara** (ئەنقەرە) .

2 . fiil (fiil) پىئىل ،

پىئىللار ئادەم ۋە شەيئىلەرنىڭ ھەرىكىتى ، ھالىتىنى بىلدۈرۈپ كىلىدىغان سۆزلەرنى كۆرسىتىدۇ.

مەسىلەن: **okumak** (ئوقۇماق) ، **yürmek** (ماڭماق) ، **içmek** (ئىچمەك) ، **görmek** (كۆرمەك) .

3 . önad (sıfat) سۈپەت

سۈپەتلەر ئادەم ۋە شەيئىلەرنىڭ سۈپىتى ، خۇسۇسىيىتى ۋە ئالاھىدىلىكىنى بىلدۈرۈپ

كىلىدىغان سۆزلەرنى كۆرسىتىدۇ. مەسىلەن: **güzel** (گۈزەل) ، **büyük** (چوڭ) ، **iyi** (ياخشى) ، **kaç** (قانچە) .

4 . adıl (zamır) ئالماش

ئالماشلار ئىسىم ۋە سۈپەتلەرگە ئالمىشىپ كىلىدىغان سۆزلەرنى كۆرسىتىدۇ. مەسىلەن: **ben**

(مەن) ، **bu** (بۇ) ، **ne** (نېمە) ، **kim** (كىم) .

بۇنىڭدىن باشقا **ünlüler** (ئىملىقلار) ، **ulaç** (رەۋىشداش) ، **belirteç** (رەۋىش) ،

bağlaçlar (باغلىغۇچلار) ، **ilgeç (edat)** (تىركەلمىلەر) قاتارلىق بىرقانچە ياردەمچى سۆزلەر

بار ، بۇلارنى نۆۋىتى كەلگەندە چۈشەندۈرىمىز .

ALİŞTIRMALAR

مەشقلەر

1. تۆۋەندىكى سۆزلەرنى ئوقۇڭ ۋە تەلەپپۇزغا دىققەت قىلىڭ.

Araba bahar cennet çanta dede erkek fazla geçmiş hava ıslak
iş japon kanun lazım meydan neden okul örnek para resim
sayı şaka türkü usta üzüm vatan yatak zaman

2. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى بولۇشسىز جۈملىگە ئايلاندۇرۇڭ.

Örnek: Bu Çocuktur. Bu Çocuk değildir.

1. Bu fabrikadır.	O çocuk çok akıllıdır.
2. O okuldur.	8. Şu meydan büyüktür.
3. Şu bahçedir.	9. Bu adam şairdir.
4. Bu adam müdürdür	10. Şu adam doktordur.
5. O adam hocadır.	11. O Çinlidir.
6. Bu dersane temizdir.	12. Bu adam köylüdür

7.

3. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى سوئال جۈملىگە ئايلاندۇرۇڭ.

Örnek: O hocadır. O hoca mı?

1. Bu köylü.	3. Şu kitap.
2. O masa.	4. O öğrenci.

5. Bu meyve.

7. O dağ güzeldir.

6. Şu adam şairdir.

8. Hava soğuktur.

4. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى بولۇشىز سوئال جۈملىگە ئايلاندۇرۇڭ.

Örnek: : O hocadır. O hoca değil mi?

1. Bu köylü.

5. Bu meyve.

2. O masa.

6. Şu adam şairdir.

3. Şu kitap.

7. O dağ güzeldir.

4. O öğrenci.

8. Hava soğuktur.

3. تۆۋەندىكى دىئالوگنى تاماملاڭ.

---Merhaba!

---_____!

---Benim _____Erol, sizin _____ne?

---_____.

---Memnun oldum.

---_____.

2.DERS

METİN

مەتىن

Odada neler var?

Bu odadır. Odada neler var? Odada yatak, dolap, kitaplık, masa, bilgisayar ve saldanyeler var.

Dolapta neler var? Dolapta paltolar, pantolonlar, gömlekler, kravatlar, eldivenler, eşarplar, kazaklar, ve başka giyecekler var.

Bu odada yalnız halı, buzdolabı ve elektrikli süpürge yok.

Dershanede hoca ve öğrenciler var. Meydanda çok insanlar var. Sokakta araba ve otomobil var.

KONUŞMA

سۆھبەت

Yusuf : Günaydın Alı!

Alı : Günaydın Yusuf!

Yusuf : Bu şehirde sinema varmı?

Alı : Tabii , On sinema var .

Yusuf :Şehrinizde süpermarket varmı?

Alı :Evet, var. Şehrimizde üç büyük süpermarket var.

Yusuf :Şehrinizde daha neler var?

Alı :Beş bank, iki büyük meydan, üç stadyum, birkaç bahçe var. sizin şehrinizde de postahane, hastane, otel, müze, tarihi yer ve eserler varmı?

Yusuf :Evet ,var. Bir kaç postane,hastane, beş hastane, dört tane beş yıldızlı otel, bir kaç dört ve üç yıldızlı oteller var, bir müze ve tarihi yerler var.

Alı :Ne gibi okullar var?

Yusuf :Yedi üniversite, yirmebeş ilkokul, on lise var.

Alı :Sizin şehrinizde metro varmı?

Yusuf :Hayır, metro yok, fakat otobüs,dolmuş ve taksiler var.

Alı :Teşekkür ederim

Yusuf :Teşekkür ederim

Nasılsınız?

Murat : Aaa, Gamze hanım merhaba.

Gamze: Merhaba Murat Bey.

Murat : Nasılsınız?

Gamze: İyiyim, teşekkür ederim. Siz nasılsınız?

Murat: Teşekkürler, ben de iyiyim.

CÜMLE BİÇİMLERİ

جۈملە شەكىللىرى

Nerede?

نەدە؟

1. kitap nerede?

kitap masada.

2. Çocuk nerede?

Çocuk sandalyede

.....Kimde?

كىمدە.....؟

1.Kitap kimde?

Kitap Mustapada.

2.Para kimde?

Para bende.

(ad).....DA mı? دىمۇ؟ (ئىسىم)

1. Köpek bahçede mi?

---Evet, köpek bahçede.

---Hayır,köpek bahçede değil

2. Öğrenci sınıfta mı?

---Evet,sınıfta.

---Hayır, sınıfta değil.

--.....DA ne /kim var? دا نىمە / كىم بار؟

--.....DAvar. دا بار .

1. Odada kim var? ----Odada Berna var.

2. Tabakta ne var? ----Tabakta meyve var.

--.....DA.....varmı? بارمۇ؟

--Evet,.....DA.....var. ھەئە، دا..... بار.

--Hayır,.....DA.....yok. ياق، دا..... يوق.

1.Masada Kedi varmı?

---Evet,masada kedi var.(--Evet var.)

---Hayır,masada kedi yok.(--hayır,yok.)

2.Yerde halı varmı?

---Evet,yerde halı var.(--Evet var.)

---Hayır,yerde halı yok.(--hayır,yok.)

Bunlar/Şunlar/Onlar ne / kim? بۇلار/شۇلار نىمە/كىم؟

Bunlar ne? Bunlar Çiçek .

Şunlar ne? Şunlar Kağıt .

Onlar kim? Onlar Öğrenci.

-DA neler/kimler var/yok? بار/يوق؟ ... دا نىمىلەر/كىمىلەر

1.Sokakta neler var? Sokakta isanlar var.

2.Evde kimler yok? Evde çocuklar yok.

—DA kaçvar? قانچە..... بار؟ دا...

Sınıfta kaç öğrenci var?.

---sınıfta on altı öğrenci var.

Burasi / Şurasi / Orasi Neresi? قايەر؟ بۇيەر/شۇيەر/ئۇيەر

1.Burasi neresi?	Burasi sınıf.
2.Orasi neresi?	Burasi Ankara.
3.Şurasi neresi?	Orasi Park.
4.Orasi neresi?	Orasi postane.

YENİ SÖZLER

1. oda	ئۆي، ھوجرا
2. ne / neler	نەمە/ نەملەر
3. var / yok	بار / يوق
4. yatak	ياتاق
5. dolap	ئىشكاپ
6. kitaplık	كىتاپ جازىسى
8. bilgisayar	كومپيوتېر

9. sandalye	ئورۇندۇق
10. palto	پەلتۇ
11. pantolon	شىم
12. gömlek	كۆينەك
13. kravat	گىلاستۇك
14. eldiven	پەلەي
15. eşarp	ياغلىق، شارپا
16. kazak	يەڭسىز پوپايكا
17. başka	باشقا
18. giyecek	كېيىم - كىچەك
19. yalnız	يالغۇز، پەقەت
20. buzdolabı	توڭلاتقۇ
21. elektrikli süpürge	چاڭ - تۇزاڭ سۈمۈرگۈچ
22. süpürge	سۈپۈركە
23. çok	ناھايىتى، بەك، كۆپ، جىق
24. Sokak	كوچا
25. otomobil	ئاپتوموبىل
26. Yusuf	يۈسۈپ
27. Alı	ئەلى
28. şehir	شەھەر
29. sinema	كىنو، كىنوخانا
30. tabii	ئەلۋەتتە، شۇنداق
31. süpermarket	تاللا بازار

32. daha يەنە، تېخىمۇ
33. stadyum تەنتەربىيە مەيدانى
34. postahane پوچتخانا
35. hastane دوختۇرخانا
36. otel مېھمانخانا
37. müze مۇزىي
38. tarihi yer تارىخى يەر
39. tarihi eserler تارىخى ئىزلا(رئاسارە - ئەتىقىلەر)
40. beş yıldızلىق بەش يۇلتۇزلۇق
41. yıldız يۇلتۇز
42. üniversite ئۇنىۋېرسىتەت
43. lise تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ
44. ortaokul تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ
45. ilkokul باشلانغۇچ مەكتەپ
46. metro مېترۇ
47. dolmuş ئارابۇس، مىنىبۇس
48. taksi تاكسى
49. teşekkür رەھمەت
50. para پۇل
51. köpek ئىت
52. Berna بەرنا
53. tabak تەخسە، تاۋاق

54. meyve	مىۋە
55. kedi	مۈشۈك
56. Ankara.	ئەنقەرە
57. park.	ئاممىۋى باغچا
58. bey	ئەپەندى، ئەپەندىم
59. nasılsınız	قانداق تۇردىڭىز
60. iyiyim	ياخشى تۇردۇم

Çoğul eki

1. ئىسىملارنىڭ كۆپلۈك قوشۇمچىلىرى

تۈركچىدە ئىسىملارنىڭ كۆپلۈك شەكلى ئۇيغۇرچىدىكىگە ئوخشاش **lar**، **ler** قوشۇمچىلىرىنىڭ ئۆلۈنشى بىلەن ياسىلىدۇ. بۇلار ئالدىنقى بۇغۇمدىكى سوزۇق تاۋۇشلارغا ئاساسەن ئۆزگۈرىدۇ.

$a - ı - o - u \Rightarrow -lar$

$e - i - ö - ü \Rightarrow -ler$

gül + lar

masa + lar

yıldız + lar

silgi + lar

kalem + lar

halı + lar

Sayılar

2. سانلار

تۈركچىدە سانلار ساناق سان، تەرتىپ سان، كەسىر سان قاتارلىقلارغا بۆلىنىدۇ.

1) ساناق سانلار Asıl sayı sıfatları

Sıfır bir iki üç dört beş altı yedi sekiz dokuz on

Yirmi otuz kırk elli altmış yetmiş seksen doksan yüz

Bin yüzbin milyon milyar

On beş yirmi altı otuz yedı kırk üç elli dört

(2) دەرىجە سانلار سıra sayı sıfatları

دەرىجە سانلار، ساناق سانلارغا -üncü,-uncu,-inci,-incı قوشۇمچىلىرىنىڭ ئۆلۈنىشى بىلەن ياسىلىدۇ.

- birinci
- ikkinici
- üçüncü
- on yedinci
- yirminci
- sekseninci
- yüzüncü
- beş yüz kırk altıncı

İlk سۆزى ئادەتتە تۇنجى، بىرىنچى مەنىلىرىدە قوللىنىلىدۇ.

(3) كەسر سانلارنىڭ ئىپادىلىنىشى Kesir sayı sıfatları

- 1.5 bir nokta beş
- 2.43 iki nokta kırk üç
- 0.5 sıfır nokta beş, yarım, buçuk
- 0.74 sıfır nokta yetmiş dört
- 1/3 üçte bir , üç bölü bir

8/10 onda sekiz, sekiz bölü on

6/100 yüzde altı

3. 1/4 üç tam bir bölü dört

1/4 bir bölü dört , çeyrek

1/2 bir bölü ikki, yarım, buçuk

%56 yüzde elli altı

4) ئۆلەشتۈرمە سانلار Üleştirme sayı sıfatları

ساناق سانلارغا - (ş)er / - (ş)ar - قوشۇمچىلارنىڭ ئۆلنىشى بىلەن ياسىلىپ ،

ئۆلەشتۈرمە مەنىسىنى بىلدۈرىدىغان سانلارنى كۆرسىتىدۇ.

1. Birer birer içeriye girin. بىردىن بىردىن ئىچكىرىگە كىرىڭلار
2. Herkesten onar tümce istiyorum. ھەممەيلىن ئوندىن جۈملە تۈزۈڭلار.
3. İkişer kitap aldık. . ئىككىدىن كىتاپ ئالدۇق

3. ئالماشلار (zamır) adıl

تۈرك تىلىدىكى ئالماشلار شەخس ئالماشلىرى، كۆرسىتىش ئالماشلىرى، سوراق ئالماشلىرى، قاتارلىقلارغا بۆلىنىدۇ.

1) شەخس ئالماشلىرى

ben مەن

sen سەن

o ئۇ

biz بىز

siz سىلەر (سىز، سىلى)

onlar ئۇلار

(2) سوراق ئالماشلىرى

kim كىم

kimler كىملەر

ne نىمە

neler نىملەر

hangi قايسى

hangisi قايسىسى

kaç قانچە

kaçı قانچىسى

neresi قايرە

nasıl قانداق

(3) كۆرسىتىش ئالماشلىرى

bu بۇ

şu شۇ

o ئۇ (ئاۋۇ)

bunlar بۇلار

şunlar شۇلار

onlar ئۇلار (ئاۋۇلار)

1. تۆۋەندىكى جۈملىلەرگە evet ۋە hayır بىلەن جاۋاپ بېرىڭ.

Örnek:

Bu kitap mi? --- evet, bu kitap.

Şu kalem mi? --- hayır, bu kalem değil.

1. Bu hemşiremi?

6. Ankara Büyükmü?

2. Şu otobüsmü?

7. Hava soğuk değilmi?

3. Bu koltukmu?

8. Sınıf temiz değilmi?

4. Bu silgimi?

9. İstanbul güzel değilmi?

5. O Muratmi?

10. O doktor değilmi?

2. تۆۋەندىكى سۆزلەرنىڭ كۆپلىكىنى كەلتۈرۈڭ.

şehir

hastane

üniversite

dolmuş

sinema

otel

lise

taksi

süpermarket

müze

ortaokul

teşekkür

stadyum

tarihi yer

ilkokul

para

postahane

yıldız

metro

köpek

tabak

meyve

kedi

çocuk

3. تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى kim ، ne ، ۋە mi شەكىلدە سوراق جۈملىگە ئايلاندۇرۇڭ ، ئاندىن evet ۋە hayır بىلەن جاۋاپ قايتۇرۇڭ .

Örnek:

Evde babam var.

Evde kim var? Evde ne var? Evde masa varmi?

--- eveti, evde masa var. --- hayır, evde masa yok.

- 1.Burada dağlar vardır.
- 2.Evde televizyon ve bilgisayar vardır.
- 3.Dershanede öğretmen ve öğrenciler vardır.
- 4.Bu Şehirde banka, postane ve süpermarketler vardır.
- 5.Lokantada masalar ve sandalyeler vardır.

4. تۆۋەندىكى جۈملىلەرگە kaç , kaçınıcı نى قوللۇنۇپ سوئال بېرىڭ .

Örnek:

Dünyada kaç dağ var?

Sen kaçınıcı sınıfta okuyorsunuz?

1. Masada on kitap var.
- 2.Bu yirminci derstir.
3. Buzdolabında on tane yumurta vardır.
- 4.Otuzuncu sayfada bir şiir vardır.

5.Bu yıl buraya taşındığımızın beşinci yılıdır

ئۈيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۈيغۇر كىتابلىرىنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uygurkitap.com

3 .DERS

METIN

مەتىن

BEN BİR ÖĞRENCİYİM

Ben bir öğrenciyim. Ben öğretmen değilim.

Sen bir müdürsün. Sen sekreter değilsin.

Biz köylüüz. Biz işçi değiliz.

Siz hastabakıcısınsınız. Siz doktor değilsiniz.

Onlar sporcudurlar. Onlar polis değildirler.

Sen şöpür değil misin ? evet, ben şöpürüm.

Onlar evli değil midirler ? Hayır, onlar evli değil, bekardırlar.

Sen asistan mısın? Evet, ben asistanım.

Siz okutman mısınız? Hayır, ben okutman değilim.

Onlar doçent midirler? Evet, onlar doçenttirler.

Konuşma

Öğretmen : Sen yeni öğrenci misin?

Öğrenci : Evet, ben yeni öğrenciyim. siz de mi yeni öğrenci siniz?

Öğretmen : ben öğretmenim. Sen nerelisin?

Öğrenci : Konyalıyım. Siz nerelisiniz Hocam?

Öğretmen : Bursalıyım. Sen Asya-Afrika Dilleri Bölümünde misin?

Öğrenci : .Evet, Siz de bu bölümde misiniz?

Öğretmen : Evet, ben de bu bölümdeyim.

Öğrenci : Siz okutman ya da doçent misiniz?

Öğretmen : Ben asistanım. Bu bölümde çok profesör, doçent, okutman, ve genç asistan vardır.

Öğrenci : Çok teşekkür.

Öğretmen : Sağ ol.

Ne var, ne yok?

Emre : Merhaba!

Aykut : Merhaba!

Emre : Ne var , ne yok?

Aykut : İyilik, sağlık. Sen de ne var , ne yok?

Emre : Sağ ol. Ben de iyiyim.

Ne haber?

Ayla : Ne haber?

Sinem : İyilik. Senden ne haber ?

Ayla : Eh işte, fena değilim. Hoşça kal.

Sinem : Güle güle.

Telefonda

Kız : Alo, merhaba anne, nasılsın, iyimisin?

Anne : İyiyim kızım, sen nasılsın?

Kız : Ben de çok iyiyim anneciğim. Babam nasıl?

Anne : Baban da çok iyi kızım.

Kız : Görüşürüz anne , hoşça kal.

Anne : Görüşürüz kızım , iyi günler.

YENİ SÖZLER

1. öğrenci	ئوقۇغۇچى
2. öğretmen	ئوقۇتقۇچى
3. sekreter	ئايال كاتىپ
4. köy	يېزا
5. köylü	دېھقان
6. iş	ئىش ، خىزمەت
7. işçi	ئىشچى
8. hasta	ئاغرىق ، كېسەل
9. hastabakıcı	پەرۋىشچى
10. sport	تەنھەركەت
11. sporcu	تەنھەركەتچى
12. polis	ساقچى

13. şofür	شوفىر
14. evli	ئۆيلەنگەن، ئۆيلۈك
15. bekar	ئۆيلەنمىگەن، بویتاق
16. asistan	ياردەمچى پىرافىسسور
17. okutman	لېكتور
18. doçent	دوتسنت
19. nereli	قەيەرلىك، نەلىك
20. İstanbul	ئىستانبۇل
21. Konya	كونيا
22. Bursa	بۇرسا
23. bölüm	بۆلۈم، قىسىم
24. profesör	پىرافىسسور
25. sağıl	ئامان بولۇڭ، سالامەت بولۇڭ
26. işte	مانا بۇ، بۇ
27. fena	ناچار، يامان
28. fena değilim	يامان ئەمەسمەن
29. Hoşça kal	خوشچەقال، خوش
30. güle güle	خوش
31. alo	ئالو، ۋەي، ۋوي
32. anne	ئانا
33. baba	دادا
34. ağabey(abi)	ئাকা

35. abla	ئاچا
36. kardeş	قېرىنداش، ئۇكا، سىڭىل
37. nasıl	قانداق
38. doktor	دوكتور، دوختۇر
39. müdür	مۇدىر
40. çok	ناھايىتى، بەك، كۆپ
41. yaş	ياش
42. üniversite	ئۇنىۋېرسىتەت
43. eski	كونا، قەدىمى
44. çocuk	بالا
45. sevimli	سۈيۈملۈك
46. dost	دوست
47. düşman	دۈشمەن
48. tembel	ھورۇن
49. çalışkan	ئىشچان، تىرىشچان
50. soru	سوئال
51. cevap	جاۋاب
52. akıllı	ئەقىللىق
53. kalabalık	ئادەم كۆپ، بېسىق، چوڭ
54. şehir	شەھەر
55. Alman	نېمىس، گېرمانىيىلىك
57. yüz	يۈز

58. gülmek

كۈلمەك

59. gülmüyor

كۈلمەيدۇ

60. mutlu

بەختلىك

61. niçin

نەمە ئۈچۈن، نەمەشقا

62. şey

نەرسە، شەيئى

تىل بىلگىسى (گرامماتىكا) DİLBİLGİSİ

1. ئىسىملارنىڭ خەۋەرلىك قوشۇمچىلىرى

تۈرك تىلىدىكى ئىسىملار خەۋەر بولۇپ كەلگەندە، ئىسىملارنىڭ خەۋەرلىك مەنىسى

قوشۇمچىلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. خەۋەرلىك قوشۇنچىلىرى مۇنداق ئۇلىنىدۇ:

ئالدىنقى بوغۇمىدىكى سوزۇق تاۋۇش	خەۋەرلىك قوشۇمچە سوزۇق تاۋۇشى	بىرلىك			كۆپلۈك		
		1 - شەخس	2 - شەخس	3 - شەخس	1 - شەخس	2 - شەخس	3 - شەخس
a , ı	ı	-ım	-sın	-dır -tır	-ız	-sınız	-dırlar -tırlar
e , i	i	-im	-sin	-dir -tir	-iz	-sınız	-dirler -tirler
o , u	u	-um	-sun	-dur -tur	-uz	-sunuz	-durlar -turlar
ö , ü	ü	-üm	-sün	-dür -tür	-üz	-sünüz	-dürler -türler

ئۈلگە :

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu soru	Olumsuz soru
Ben	güzelim	güzel değilim	güzel miyim	güzel değil miyim
Sen	güzelsin	güzel değilsin	güzel misin	güzel değil misin
O	güzeldir	güzel değildir	güzel midir	güzel değil mi
Biz	güzeliz	güzel değiliz	güzel miyiz	güzel değil miyiz
Siz	güzelsiniz	güzel değilsiniz	güzel misiniz	güzel değil misiniz
Onlar	güzel(ler)	güzel değil(ler)	güzel(ler)mi	güzel değil(ler) mi

1. بولۇشلۇق شەكلى

Olumlu

(كىشىلىك قوشۇمچىسى) ad/sıfat + kişi eki

Ben öğretmen + im . مەن ئوقۇتقۇچىمەن .

Sen öğrenci + sin . سەن ئوقۇغۇچىسەن .

O polis + tir . ئۇ ساقچىدۇر .

Biz memur + uz . بىز مەمۇرىمىز .

Siz köylü + sünüz . سىلەر دېھقانسىلەر .

Onlar işçi + dirler . ئۇلار ئىشچىلاردۇر .

1- شەخسنىڭ خەۋەرلىك قوشۇمچىلىرى سوزۇق تاۋۇش بىلەن ئاياقلاشقان سۆزلەرگە

قوشۇلغاندا ، تۈپ سۆز بىلەن خەۋەرلىك قوشۇمچىلىرى ئوتتۇرىسىغا y قوشۇلىدۇ .

مەسىلەن :

Ben öğrenci + yim . مەن ئوقۇغۇچىمەن .

Ben hasta + yım . مەن كىسەلمەن .

Biz işçi + yiz . بىز ئىشچىمىز .

Biz hasta + yız . بىز كىسەلىمىز .

ئەسكەرتىش : 2- شەخس كۆپلۈك ئالمىشى siz «سىلەر» دىگەننى بىلدۈرۈش

بىلەن بىرگە يەنە 2- شەخسنىڭ ھۆرمەت شەكلى « سىلى ، ئۆزلىرى » دىگەننىمۇ

بىلدۈرىدۇ . مەسىلەن :

Siz doktor + sunuz . سىلى دوختۇر .

Siz müdür + sünüz . ئۆزلىرى مۇدىر .

1. Siz çok iyi bir öğretmensiniz.
2. Ben yirmi dokkuz yaşındayım ve Ankara Üniversitesinde doktorum.
3. Biz Türkçe öğretmeniyiz.
4. kitaplar çok eski. (≠eskiler.)
5. Çocuklar çok sevimliler.

Olumsuz

2. بولۇشسىز شەكلى

ad/sıfat

değil + kişi eki

Ben öğretmen değil + im	مەن ئوقۇتقۇچى ئەمەس .
Sen öğrenci değil + sin	سەن ئوقۇغۇچى ئەمەس .
O polis değil (+ dir)	ئۇ ساقچى ئەمەس .
Biz memur değil + iz	بىز مەمۇرى ئەمەس .
Siz köylü değil + siniz	سىلەر دېھقان ئەمەس .
Onlar işçi değil(+dirler)	ئۇلار ئىشچى ئەمەس .

1. Sen benim dostumsun,düşmanım **değilsin**.
2. O çok çalışıyor, tembel **değil**.

Olumlu soru

3. بولۇشلۇق سوئال شەكلى

ad/sıfat

mı /mi/mu/mü + kişi eki?

1- شەخسنىڭ سوراق سۆزى بىلەن شەخس قوشۇمچىسى ئوتتۇرسىغا y قوشۇلىدۇ.

Ben hasta + mıyım?

مەن كېسەلمۇ؟

Sen sekreter + misin ?

سەن كاتىپمۇ؟

O okutman + midir?

ئۇ لېكتورمۇ؟

Biz akıllı + mıyız?

بىز ئەقىللىقمۇ؟

Siz sporcu + musunuz?

سىلەر تەنھەركەتچىمۇ؟

Onlar polis + (ler)mi?

ئۇلار ساقچىمۇ؟

1. Türkiyenin en kalabalık şehri İstanbul **mu**?2. Siz Alman **misiniz**?

Olumsuz soru

4. بولۇشسىز سوئال شەكلى

ad/sıfat + değil mi + kişi eki?

Ben hasta değil + miyim?

مەن كېسەل ئەمەسمۇ؟

Sen sekreter değil + misin ?

سەن كاتىپ ئەمەسمۇ؟

O okutman değil + midir?

ئۇ لېكتور ئەمەسمۇ؟

Biz akıllı değil + miyiz?

بىز ئەقىللىق ئەمەسمۇ؟

Siz sporcu değil + misiniz?

سىلەر تەنھەركەتچى ئەمەسمۇ؟

Onlar polis değil + (ler)mi(dirler)?

ئۇلار ساقچى ئەمەسمۇ؟

1. Onların yüzü hiç gülmüyor , mutlu **değiller mi**?2. Niçin bana her şeyi anlatmıyorsun? Dostun **değilmiyim**?

دېققەت

Uyarı

3- شەخس خەۋەرلىك قوشۇمچىلىرى -dır, -dir, -tır, -tir, -dur, -tur,

-dür, -tür -ئادەتتە رەسمىي يازمىلاردا قوللىنىلىدۇ، ئادەتتىكى يازمىلار ۋە

O polis + tir	⇒	O polis
Onlar işçi + dirlər	⇒	Onlar işçi
O polis değil (+ dir)	⇒	O polis değil

2. كىشىلەرنى چاقىرغاندا ئەلەر ئۈچۈن **bey** ياكى **bay** قوللىنىلىدۇ.

Mehmet Bey **Bay Mehmet yalçın**

ئاياللار ئۈچۈن **hanım** ياكى **bayan** قوللىنىلىدۇ.

Güniz Hanım **Bayan Güliz Yıldırım**

2. سالاملىشىش، ئەھۋاللىشىش، خوشلىشىش ۋە تىلەك سۆزلىرى

(1) مېھماننى قارشى ئالغاندا **hoş geldiniz** دىيىلىدۇ، مېھمان جاۋابەن **hoş bulduk**

دەيدۇ.

(2) تۈركچىدە سالاملىشىش سۆزلىرى ناھايىتى كۆپ بولۇپ سورۇن، ۋاقىت ۋە قارشى

تەرەپنىڭ سالاھىيىتىگە ئاساسەن قوللىنىلىدۇ.

selam ، **merhaba** سۆزلىرى ئادەتتە ھەرقانداق ۋاقىتتا ، ھەرقانداق كىشىلەرگە قارىتا

قوللىنىلىدۇ. جاۋاب سالام ئۈچۈن **selam** ، **merhaba** دىيىلىدۇ. قارشى تەرەپ

كۆپچىلىك كىشى بولسا كۆپلۈك قوشۇمچىسى قوشۇلىدۇ. **selamlar** ، **merhabalar** .

selamünaleyküm ئادەتتە چوڭلارغا، پىشقەدەملەرگە، ھۆرمەتلىك كىشىلەرگە ۋە

مۇسۇلمانلارغا قوللىنىلىدۇ. جاۋاب سالام ئۈچۈن **aleykümselam** دىيىلىدۇ.

چۈشتىن بۇرۇن **günaydın** ، چۈشتىن كىيىن **iyi günler** ، كەچتە **iyi**

(3) ئەھۋال شىش ئۈچۈن **nasılsınız** ، جاۋابەن **iyiyim** ؛ **ne yok ne var** ، جاۋابەن **iyilik sağlık** ؛ **ne haber** ؛ جاۋابەن **iyilik** سۆزلىرى قوللىنىلىدۇ. (**ne yok ne var** ، **ne haber** سۆزلىرى چوڭلارغا ئېيتىلمايدۇ، ھۆرمەتسىزلىك ھىساپلىنىدۇ) يەنە **iyimisin** ، **durumun nasıl** ، **yaşamın nasıl geçiyor** سۆزلىرىمۇ قوللىنىلىدۇ. قايتۇرما ئاھۋال سورىغاندا يەنە شۇ سۆزلەر قوللىنىلىدۇ.

(4) خوشلاشقاندا **Allaha ısmarladık** ، **hoşçakal** ، **güle güle** ، **sonra görüşürüz** ، **görüşmek üzere** ، **görüştürüz** سۆزلىرى قوللىنىلىدۇ. جاۋابەن شۇ سۆز تەكرارلىنىدۇ. (**hoşçakal** نى كەتمەكچى بولغان كىشى قالماقچى بولغان كىشىگە دەيدۇ. قالغۇچى جاۋابەن **güle güle** دەيدۇ).

(5) رەھمەت ئېيتماقچى بولغاندا **sağol** ، **sağolasın** ، **teşekkür ederim** ، **teşekkürler** ، **çok teşekkür** ، **rica ederim** ، **bir şey değil** جاۋابەن **çok teşekkür** سۆزلىرى قوللىنىلىدۇ. بەزىدە جاۋابەن **rica ederim** ، **memnun oldum** دىيىلىدۇ. خوشاللىقنى ۋە رازى ئىكەنلىكىنى بىلدۈرگەندە **memnun oldum** دىيىلىدۇ.

(6) ئەپۇ سورىغاندا **affedersiniz** ، **özür dilerim** ، **padon** ، **kusura bakma** ، **rahetsiz ettim** سۆزلىرى قوللىنىلىدۇ. جاۋابەن **rahetsiz ettim** ، **önemli değil** ، **zararı yok** دىيىلىدۇ.

(7) تىلەك تىلگەندە قوللىنىلىدىغان سۆزلەر كۆپ بولۇپ ، شۇ ۋاقىتتىكى ئەھۋالغا قاراپ قوللىنىلىدۇ. مەسىلەن :

İyi tatiller!

İyi hafta sonları!

İyi şanslar!

İyi uykular!

İyi yolculuklar!

İyi başarılar!

یەنە

Allah iyilik versin ، Allah senden razı olsun Kolay gelsin

تاماق ییگەندە ، تەكەللۇپ یۈزسىدىن تاماق ییگۈچىگە **afiyet olsun** ، تاماق ئەتكۈچىگە **elinize iyilik versin** دىيىلىدۇ.

(8) ئەپسۇسلىنىشنى بىلدۈرگەندە **malesef** ، **üzüldüm** دىيىلىدۇ.

(9) باشقىلارنى تىللىغاندا ، قارغىغاندا **Allah cezasını versin** ، **Allah kahretsin**

، **eşek oğlu eşek** دىگەندەك سۆزلەر قوللىنىلىدۇ .

1. تۆۋەندىكى سۆزلەرگە خەۋەرلىك قوشۇنچىسى قوشۇپ بولۇشلۇق ۋە بولۇشىدىن جۈملە تۈزۈڭ.

.2

Örnek: Ben doktorum.

Sen doktor değilsin.

doktor öğretmen hoca işçi müdür bekar evli komutan güzel
tembel iyi yolda evde çalışan

2. تۆۋەندىكى سۆزلەرگە خەۋەرلىك قوشۇنچىسى قوشۇپ بولۇشلۇق سوئال جۈملە ۋە بولۇشىدىن سوئال جۈملە تۈزۈڭ.

Örnek: Sen polis misin?

Ahmet Hotenli değil mi?

polis bakan akıllı köylü memur sporcu Ankaralı Hotenli Aksulu profesör
tercüman yönetmen gizli

3. تۆۋەندىكى بوش ئورۇنلارنى تولدۇرۇڭ.

Sen kim_____ ? Ben memur_____. Sen müdür_____. O işçi_____.

Biz kim_____. Siz kim_____. Onlar kim_____.

Biz öğretmen_____. Siz öğrenci _____. Onlar köylü_____.

Sen doktor değil_____. Ben hoca değil _____.

OKUMA

ئوقۇشلۇك

Benim adım Burhan. Ben sekiz yaşındayım. Ben ikinci sınıftayım. Benim bir ağabeyim(ئاكام) var. Onun adı Alper. O, sekizinci sınıfta. O çok çalışkan ve çok yakışıklı(يېقىملىق) bir çocuk. Ben onun gibi çalışkan değilim. Ama karnemde zayfım yok(كۆرسەتكۈچۈمدە ناچار نەتىجەم يوق).

Bizim sokağımız(كوچىمىز) çok dar(تار) ama , evimizin bahçesi(باغچىسى) var. Evimizin önündeki (ئالدىدىكى) bahçede ağaçlar(دەرەخلىر), çiçekler, bir tane küçük havuz(كۆلچەك) var.

Benim okulum(مەكتىپىم) evimize çok uzaktır. Okula servis arabasıyla(مۇلازىمەت) (سوۋىمەن) gidiorum(بارمەن). Ben öğretmenimi çok seviyorum(سۆيىمەن). Benim öğretmenim genç(ياش), güler yüzlü (خوشچىراي), kibar(ئېسىل), sevimli(سۆيۈملۈك), cana yakın(مەھرىبان), melek gibi(پەرىشتىدەك) öğretmendir. Osman, benim en yakın arkadaşımıdır(ساۋاقدىشىم). Biz onunla aynı sırada(بىر رەتتە) ve yanyanayız(يانمۇيان). O sarışın(ئاقپىشماق), mavı gözlü(كۆز كۆك), kırmızı yanaklı(مەڭزى قىزىل), ağabeyim gibi çalışkan bir çocuktur. O yaramaz(بەڭۋاش) bir çocuk değildir. Uslu(ياۋاش), sakın(جىمغور) ve saygılı(قەدىرلىك) bir çocuktur.